

RODOLJUB.

Glasilo „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15. kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Národní Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“ ali pa odboru „Slovenskega društva“ v Ljubljani. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

14. števil.

V Ljubljani, dne 21. julija 1894.

IV. leto.

Kmetom v svarilo.

Že mnogokrat smo na tem mestu govorili o važnosti slovenskega uradovanja in priporočali, naj vsakdo, ki ima opraviti pri gosposki, pri advokatu ali notarju, vedno zahteva, da se njegova zadeva v slovenskem jeziku spravi na papir.

Mnogo je takih, ki so sami spoznali važnost slovenskega uradovanja in se drže načela, katero smo zgoraj izrekli. Nekaterim drugim pa nikakor ne gre v glavo, da pri slovenskem uradovanju ne gre samo za pravice in za čast slovenskega naroda in slovenskega jezika, ampak tudi za gmotno korist vsakega posameznika.

Za vzgled naj navedemo slučaj, kateri je popisal v državnem zboru vrli štajerski poslanec č. g. dr. Gregorec.

V marenbreškem okraju sta živela pred kakimi dvajsetimi leti brata Peter Erjavec in Roman Erjavec. Njujno premoženje je znašalo kakih 16.000 gld. Leta 1868. je Peter Erjavec umrl in sodišče je njegovim otrokom postavilo Romana Erjavca za varuha. To varuštvo je Ro-

mana Erjavca spravilo na kant. Nekdaj imoviti kmet je danes berač. Kriv pa je tega tedanji notar marenbreški. Mož ni znal dosti slovenski, uradovalec pa je samo v nemškem jeziku. V tem jeziku je tudi napravil zapuščinsko obravnavo, v katero je mej dolgove zapisal vse dolgove, kar jih je bilo zapisanih v zemljiški knjigi, ne meneč se za to, da je bilo mnogo teh dolgov že plačanih, da pa niso bili še izbrisani iz zemljiške knjige. Roman Erjavec, varuh otrok Petra Erjavca, ni znal nemški in torej ni vedel, kaj je zapisano v zapuščinski razpravi. Zanašal se je na nemškega notarja, a ko so ljudje izvedeli, da so plačani dolgovi zapisani med neplačane, jeli so ga zapletati v razne pravde. Erjavec je plačeval in plačeval, a ko je naposled predložil varuški račun, izginile so pri sodišču vse priloge in mož ni mogel dobiti svojega denarja. Ko pa so ljudje izvedeli, da so se njih pobotnice izgubile, začeli so po dvakrat plačane dolgove novič iztirjavati in naposled se je Romanu Erjavcu prodalo posestvo. Postal

LISTEK.

Pijanec.

(Slika. Spisal † Makso Čadež.)

(Konec.)

II.

Še dva tedna je manjkalo do pusta, ko je tolkel Toma neko popoldne kolikor mogoče lepó opravljen proti Medvedovi hiši. Malo skrbelo ga je, kako bo govoril s svojo izvoljenko, še bolj pa, kako se bo zmenil z njenim očetom.

„E, kaj bi se bal, saj se še sv. Juriju niso tresle hlače, ko je pobijal „lintverja“, pa bi jaz trepetal!“ misli si ter pritiene pogumno na kljuko.

Oče Medved, že osivel, precej trebušat možanec, dobro rejenih lic, kar je kazalo, da ne živi samo o nezabeljenem močniku in neslanem krompirju, sedel je sam v hiši na toplem zapečku ter listal po stari zamazani

Blaznikovi pratiki, kedaj bo v Ljubljani veliki živinski semenj.

„Dober dan, Toma! kam pa, kam, pa tako nališpan?“ pozdravi Tomo, malo nejevoljen, da ga moti pri tem tako svetem opravilu.

„Bog daj! I, malo moke in soli sem se namenil kupit, pa sem jo zavil med potjo malo k vam“ — zlaže se Toma.

„No, pa malo posesti, da nam spanja ne odneseš; skoro ne pomnim več, kdaj si bil zadnjič pri nas“ — reče malo prijaznejši oča Medved, pratiko spoštljivo zapre ter jo vtakne za polico.

Začetek je dober, misli si Toma ter sede. —

„Južno je, južno, kmalu bomo orali“ prične Toma ter čaka ugodne prilike, da izbruhne iz sebe težko besedo.

„Sevé, sévé, če le ne bo sv. Matija pritresel novega snega, potlej bo že!“

„Oče, kaj pa tista krava, ki ste jo zadnjič kupili na semnju, ali se vam dobro redi?“ — poizveduje Toma, čeprav je že naprej vedel, kakšen bo odgovor.

je berač. Trikrat je bil mož pri cesarju, štirikrat pri pravosodnem ministru, triindvajsetkrat pri višjem sodišču v Gradci in Bog vé, koliko stokrat pri okrajnem sodišču v Marenbregu, a opravil ni nič. „Zdaj se po petindvajsetletnem boju — tako je rekel dr. Gregorec — bliža grobu z bridko zavestjo, da je pravico iskal povsod, začenši pri cesarju, pa doli do okrajnega sodišča v Marenbregu, pa je le ni mogel dobiti“.

In vse te grozne, v nebo vpijoče nesreče je kriv nemški notar. Da ni v nemškem jeziku spisal zapuščinske razprave, bi bil Roman Erjavec vedel, kaj vse je zapisal med neplačane dolgove in bi se bil znal braniti. Ker pa tega ni vedel, so ga pohlepni ljudje zapletli v tožbe, ne-

sreča pa, da so izginili varuški računi, ga je spravila na beraško palico.

Kdor ima zdravo pamet in zna misliti spozna iz tega slučaja, kako nevarno je nemško uradovanje za tistega, ki ni nemškega jezika popolnoma vešč. Kdor dela Slovincu nemška pisma, kdor mu usiljuje nemščino, pa bodi to kdorkoli, ta ni kmetov prijatelj. Slovenske kmetovalce svarimo, naj se ne udajo nikomur, kdor jim usiljuje nemške spise, zlasti pa jih svarimo, naj nikdar ne podpišejo nemškega spisa. Kdor jih k temu sili ali jim prigovarja, ta ni njih prijatelj in ne more imeti poštenih namenov. Dal Bog, da bi to naše svarilo ne bilo glas vpijočega v puščavi!

Ljudski shod v Mozirji.

Dne 8. t. m. je lepo središče gornje Savinjske doline obleklo slavnostno obleko. Le malo je bilo v trgu hiš, s katerih bi ne bile vihrale pisane narodne in cesarske zastave. Slavnost pa, za katero se je Mozirje pripravljalo, ni bila nikaka zabavna slavnost, nikaka veselica za kratek čas, nego imela je skoz in skoz resen značaj v naši, za narodnost našo tako resni dobi. Ako se oziramo na točke tega političnega shoda, to se seveda nepristranski razumen človek sploh ne more dovolj načuditi, da so pri nas v Avstriji, kjer je že v osnovnih državnih zakonih vsem narodnostim jednaka pravica zajamčena, taki shodi potrebni! Toda žalibog so v resnici potrebni taki shodi. Za vsako drobtinico, ki se nam vrže z bogato obložene nemške mize, moramo mi „jednakopravni“ državljani še prositi in prositi. Za nas je položaj bistveno zmerom jednak, naj vlada kdorkoli.

Točno ob 3. uri popoldne zbrala se je mnogoštevilna množica mož iz vseh stanov v gostilni „pri kroni“,

„Sevé, sévé! Bo že, bo že!“ kima Medved, „kaj pa tvoja Liska? Včeraj sem jo gledal, ko si jo prignal na vodo, tako je bila sita kot stopa.“

Tomi se je dobro zdelo, da Medved hvali njegov največji zaklad. Menil je: sedaj je pravi čas, da začnem šivati, kjer imam luknjo. Visoko povzdigne torej svoj glas, zamiži malo na levo oko ter prične:

„Oča Medved, saj veste sami, kako težko je biti možu brez gospodinjje, ki podpira, kakor sem zadnjič v pridigi slišal, hiši tri vogle.“

„Sevé, sévé,“ kimal je Medved.

„Sklenil sem se torej ženiti“ —

„Sevé, sévé,“

„Dolgo sem iskal in mislil, kje bi dobil pripravno žensko, kar mi pade na misel: Ej Toma, tega ne veš? Kaj pa Medvedova Reza, ta bi — —“

„Kdo — oo? Moooja Reeza? Reza? Kaj se ti v glavi meša, Toma?“ jecal je stari, kar sapa mu je zapiralo

pred katero je stal lep slavolok z napisom: „Živeli naši poslanci!“ Premajhna dvorana ni imela prostora vsem udeležencem. Mnogo jih je stalo okoli hiše in poslušalo govornike, ki so v tem slučaju v pravem pomenu besede „govorili skoz ôkna“. Na shod so bili prišli: Gospoda državna poslanca dr. Gregorec in Miha Vošnjak, deželna poslanca gosp. dr. Srnec in dr. Dečko, dalje dr. Hrašovec in g. Hribar iz Celja; gospoda notarja: Kačič iz Šoštanjja in Svetina iz Gornjega grada; g. Ivan Vošnjak, načelnik okrajnega zastopa Šoštanjanskega; župnik Rodošek, načelnik okrajnega zastopa Gornjegrajskega; trgovec Turnšek iz Nazarij; gosp. Pauer, trgovec iz Braslovč i. t. d. Shod je sprejel te-le resolucije:

1.) C. kr. gimnazija v Celji je državen učni zavod, ki ima zastran poučevanja urejen biti primerno potrebam prebivalstva, v ogromnem številu slovenskega, takó, da sta dve tretjini tamošnjih dijakov zmerom slovenski. Vkljub temu je v Celji nemščina vseskozi učni jezik in

„No, kaj pa je to kaj čudnega? Saj se jej ne bo pri meni slabo godilo,“ drznil se je Toma presenečen odgovoriti.

„Moja Reza! kaj si še ne izmislil! Ti moja Rezo! Boro šlevè, kaj ne, da jej boš sirasto mleko kuhaj od tiste jalove krave! Kaj? Kje pa imaš kaj, kot tisto razdrapano bajto, pa jedno suho tepko pri gnojišči? Veš, moja Reza ne bo berača jemala!“ hudi se stari.

„Kaj berača? Berači niso bili Frencini še nikoli! Koliko ste mi pa že dali vbogajme, da me psujete z beračem?“ razkorači se togotno Toma.

„Rezo, Rezo! Ti, pa moja Rezo! Do sedaj nisem verjel ljudem, ki so pravili, da ti časih ni vse prav v glavi, a sedaj vidim, da si — bedak! Reza, Reza! Pojdi no malo sem, ali ne čuješ, Reza?“ vpije Medved.

„Kaj pa je oča, da tako vpijete? sem že tu!“ zasliši se tenek, tresoč glasek, in ogorela, ne ravno preveč čarovita Rezika prihiti iz kuhinje.

zarad tega so slovenski dijaki prisiljeni v pripravljalni tečaj zahajati in tako jedno celo leto zgubiti, njihovi starši pa morajo jedno leto dalje plačevati. Zato pričakujemo od visoke c. kr. vlade, da bode ona očitno krivico še letos odpravila s tem, da ukaže vpeljati na štirih prvih razredih Celjske gimnazije slovenske paralelke, to tem bolj, ker je to državni zbor že v davno odobrenih resolucijah sklenil. C. kr. visoka vlada je po ministru Gauču javno to v državnem zboru storiti obljubila, brž ko se slovenske paralelke na gimnaziji v Mariboru dobro obnesejo, kar se je že s sijajnim uspehom zgodilo.

Svojega velespoštovanega gosp. državnega poslanca (Vošnjaka) pa nujno prosimo, ves svoj upliv porabiti, da se obetane slovenske paralelke še letos uvedejo. Ako pa bi slovenske paralelke v Celji vkljub temu ostale zabranjene, naj gosp. poslanec ali izstopi iz Hohenwartovega kluba ali pa — odloži svoj državnozborni mandat!

2.) O priliki ljudskega shoda 8. julija t. l. v Mozirji v obilnem številu zbrano slovensko ljudstvo smatra za svojo skromno, naravno in zakonito zahtevo, da naj se takoj uvedejo pri vseh državnih in deželnih uradih dvojezični napisi, pečati in oklici povsod onod, koder stanujejo Slovenci in Hrvati, ker sedanje razmere gledé javnih napisov žalijo pravni čut slovenskega in hrvaškega naroda, ker se ta zahteva naša lahko izvrši — in tudi izgovor glede troškov ni dostojen države, kadar je treba odpraviti stare krivice. Od svojih poslancev pa zahteva narod, naj to zahtevo našo ponavljajo o vsaki priliki ter ne odnehajo, dokler je ne dosežejo. Slednjič naj tudi odbor političnega društva predloži to prošnjo vladi in državnemu zboru!

3.) V Mozirji dne 8. julija na ljudskem shodu zbrani možje slovenski smatramo nove davčne predloge o presnovitvi neposrednega davka za kmetsko prebivalstvo pogubnimi, ako se nespremenjene sprejmejo v državnem zboru po vladinem načrtu ter sodimo jih za kmetski stan koristnimi samó v tem slučaju, ako se zemljiščni davek zmanjša za 20 odstotkov vsaj pri onih posestnikih, katerih čisti katastralni dohodek ne presega 400 gld. in ako

se v zakonu izrecno ukrene, da ima pri odmerjenji novega osebnega dohodninskega davka veljati kot podlaga jedino le sedanji katastralni čisti dohodek in da so vsi zemljiščni posestniki, katerih čisti katastralni dohodek ne presega 300 gld., napovedanja svojih dohodkov pri davčni komisiji in dosledno tudi vsega novega osebnega dohodninskega davka prosti.

4.) Ker štajerska kmetijska družba ne ustreza več opravičenim željam slovenskega naroda, zato naj naši veljavni rodoljubi delajo na to, da se za slovenski Štajer osnuje samostojna kmetijska družba, ki bode jednako kakor sedanja kmetijska družba štajerska dobivala podporo od vlade. Ako bi se pa to ne dalo izpeljati, tedaj nam ne preostaje drugo, nego da pristopimo h kmetijski družbi kranjski, katera v novejšem času tudi tukaj na Štajerskem kaj uspešno deluje.

Vse resolucije so bile sprejete.

Nazadnje je vstal gosp. dr. Srnc ter govoril o narodnem gospodarstvu. S posojilnicami smo se že precej postavili na svoje noge. Dandanes se pač težko pripeti, da bi moral Slovenec v denarnih stiskah iskati pomoči pri nasprotnikih naših. Ta osamosvoja ima seveda tudi v političnem oziru dalekosežne posledke. Pri volitvah nastopamo laglje samozavestno, nego poprej. „Denar — svetá vladar“ ima velik pomen za vsak narod, torej tudi za nas. Mi moremo tudi na drugih gospodarskih poljih združevati se, snovati zadruge. V slogi je moč pa tudi — bogastvo. Govornik priporoča, da bi se tudi v gornji Savinjski dolini osnovala po vzgledu Bohinčanov kaka mlekarska ali sirarska zadruga. V zadrugi je moč. V današnjem času občega tekmovanja pa obstoji samo tisti, ki je dovolj močan. Iščimo torej moči, skušajmo ojačiti se tudi za gospodarski boj. Govornik sicer ne predlaga nikake formalne resolucije, a poslušalci soglašajo se popolnoma z njegovimi mislimi.

Upajmo, da ta znameniti dan ne ostane brez sadú za naš napredek!

„Reza, ali slišiš? Francinov Toma te snubi? Povej mu, povej, po čim so Medvedova dekleta,“ krohoče se satansko stari.

„Toma, ali je res,“ vpraša dekle zasmehljivo našega Tomo.

„Res je res! Rad te imam; saj vem, da me imaš tudi ti malo rada, je-li da, Rezika! Vidiš, jaz te imam tako rad, da sem te prišel snubit. Potolazi no očeta, da naju v nedeljo gospod Jakob že lahko okličejo,“ govori kolikor le mogoče medeno Toma.

A revež se je grdo zmotil!

„Kaj? mene snubit! ha, ha! Ti mene snubit? Rajši umrjem, kot da vzamem takega buteljna, takega starca, ki ima komaj še toliko las na glavi, kot let na plečih! Ha, ha!“

Toma ni čul več zadnjih besed. Leden pôt mu je stopil na čelo, bilo mu je, kakor da bi ga kdo z mrzlo vodo polil . . . Šele na cesti se je zavedel.

Bedak — starec — berač! Vse to mu je vrelo po glavi. In tudi ona! O ženske! —

Ko je stopal poparjen mimo Tončkove gostilne, zadel je Toma na krevljastega vaškega črevljarčka, pijančka Povletovega Lovrico.

„E, Toma, kam pa tako naglo? Kaj bi se držal vedno tako zaspano in klavrno v dve gubi kot mežnar, kadar se obeša za zvonovo vrh. Bes te plentaj! saj nosiš hlače, pokaži, da nisi baba, pojdi no, greva pit! žlobudra že pijani smolec. Ubogi Toma ga je slušal. Vlekel ga je ter se ga tudi dobro navlekel. In ko je začel šilar vreščati popevko:

„Kaj maramo mi,

K' smo fantje z vasi,

Vsakega zvaljamo mi!“

tedaj je tudi Toma pritegnil in drla sta se s čevljarjem tako vrolo, da ju je oče Tonček prijazno opomnil, da je

Politični pregled.

V notranji politiki vlada sedaj mir. Poslanci so na počitnicah, vlada je torej brez skrbi in dela, kakor se njej zdí, da je prav in dobro. Cesar se je povrnil s Trentinskega, kjer se je več tednov mudil. Italijani so pričakovali, da jim prinese, kar žele že dolgo let, a njih nadeje se niso izpolnile. Italijani na Tirolskem zahtevajo namreč, naj se dežela razdeli na dva dela, na nemški in na italijanski. Vsak del naj bi bil povsem samostalen in naj bi imel svoj posebni deželni zbor. Vlada o tem neče nič vedeti in tudi cesar je baje rekel, da bi tega nikdar ne privolil. Italijanska zahteva pa je povsem opravičena in vzrok, da se ne bo izpolnila, je le političen. Vlada se boji, da bi potem Italijani preveč čez mejo škilili. — Na Hrvatskem zboruje sedaj deželni zbor in se posvetuje o raznih predlogih, izmed katerih bo posebne boje povzročil predlog o premembi mestnih statutov. Vlada bi rada te statute tako preuredila, da bi potem v vseh mestih gospodarili Madžaroni, narodni Hrvati pa bili postavljeni pred duri. — Na Ogerskem nadaljuje katoliška stranka boj zoper brezverske nakane židov in

njih zaveznikov. Ta stranka se je spomnila tudi zatiranih Slovanov in Rumunov in jim hoče pomagati do njih narodnih pravic, da bi potem oni pomagali braniti katoliško vero. Ogerski kardinal in nadškof Vašari pa s tem ni zadovoljen. On neče podpirati katoliške stranke, ker mu je ljubše, da premagajo židje katoliško cerkev in oškodujejo vero, kakor da bi Rumuni in Slovani prišli do svojih pravic. Taki so! — Na Bolgarskem se še vedno ni povrnil mir. Ljudstvo zahteva, naj se bivši ministerski predsednik za svoje zločine in lopovščine sodno kaznuje in pričakovati je, da se to zgodi. Že sedaj je dokazano, da je Stambulov storil toliko hudodelstev, da bi bil že desetkrat zaslužil smrt. — Srbija se tudi ne more izkobacati iz notranjih homatij. Vedno se sliši in čita, da pridejo na krmilo novi ministri. — Na Italijanskem in na Francoskem so napravili ostre zakone zoper anarhiste. — V Ameriki je bila mala revolucija. Delavci so se spuntali in bati se je bilo velike nesreče, a stvar se je še dosti dobro poravnala.

Dopisi.

Iz Loškega potoka 16. julija. [Izv. dop.] (Naša kmetijska podružnica.) Bilo je v nedeljo na praznik sv. Janeza Krstnika ob 3. uri popoldne, ko smo se zbrali udje tukajšnje kmetijske podružnice v šoli na Taboru. Prišli so tudi drugi gospodarji. Č. ravnatelj c. kr. kmetijske družbe g. Gustav Pirc nastopi, ter z znano spretnostjo in živo besedo opisuje tukajšnje krajevne razmere in položaj kmetijstva. Iz vsega tega posnamem ob kratkem sledeče: Poljski pridelki (žito) naj se pridelujejo le za domačo porabo. Gozdi, katerih imajo

gospodarji še v dobrem stanju, naj se čuvajo, ker les bo imel višjo ceno; sploh naj bode gozd kmetu le hranilnica, v katero naj se kmet zateče le v veliki sili. Vožnja pa naj se zmanjša in omeji, ker cestni zaslužek le prepad na cesti ostane. Največjo pozornost pa je treba obratovati na živinorejo. Živinoreja je dandanes glavna panoga kmetijstva, ker ravno ta kmetu največ dohodkov prinaša. Potrebni pogoji so v tem kraju in zato je tukaj živinoreja v obče na dobrih nogah. Pripeté se vender kake napake; tako n. pr. premalo število juncev ple-

čas iti domov. Ker sta se pa naša poštenjaka na odhod malo prepočasi napravljala, odprl je Tonček z neko posebno hladnokrvnostjo hišna vrata, in nekaj trenutkov pozneje slišalo se je le še nekaj ne ravno prenežnih priimkov — namenjenih krčmarju Tončku, katere je pa isti ravnodušno poslušal.

III.

Mrzlo je bilo, da je kar v kosti zeblo, ko je nekoga jutra krevljal skozi vas Povletov Lovric. Sedaj pa sedaj je mahnil s težkimi, z žebli okovanimi škornji, ki jih je nesel Šubčevemu Petru (saj vem, da ste ga vsi poznali; lani so ga zagreblji gori pri sv. Lovrencu) — si pomel roki ter rentočil čez ledeni predpust. Stopil je na most . . . Na podnicah ležal je Frencinov Toma.

„Hej, božji! vstani, vstani! Tu ni ravno pregorka postelj!“ zakričal je Lovric.

Ker se oni le ne gane, odloži čevljarček počasi, kakor je znal to le on, škornje na tla ter ga začne vleči

pokonci. „E, Toma se ga je pa že na vse zgodaj dobro namolzel, saj ta presneta dreta še vstati ne more. A v tem mrazu ne sme ostati, sicer nazadnje še res zmrzne,“ mrmra čevljar ter odšepa po pomoč. Kmalu se zbere trop vaščanov krog Lovrica. Dojdejo na most. Tomo prenesó v bližnjo hišo. Drgnejo ga s snegom, ali nič ne pomaga. — Toma je bil res zmrznil. . . .

* * *

Ko so ga pokopali na ilovnatem vaškem pokopališču pri sv. Lovrencu, razlagal je pogrebem pri Polovcu modri Povletov Lovric:

„E, možjé, kaj mu je bilo? Nič mu ni bilo! Nalezal se ga je, vino mu je zmrznilo v želodcu ter ga razgnalo, kakor meni lani škaf, v katerem sem namakal podplate. Tako je! Kdo pa je tega kriv? E, kdo drugi, kot — ženska!“

menjakov, slabo ravnanje s plemenjaki (nikdar ne vozi, ampak je v temnici priklenjen, da oslabi in zdivja itd.) Pri oplemenjenju krav naj gospodar ne varčuje, ampak naj si izbere dobrega junca in če tudi plača od njega 1 gld. namesto 50 kr. Kdor tukaj na par grošev gleda, ima občutljivo škodo. Tele naj dobi pol litra prvega mleka (mlezve). Ne več, ne manj! Plemenjaki naj se dobivajo od c. kr. kmetijske družbe; ravno tam naj se naročajo tudi stroji za kmetijstvo. Dobiva se namreč boljše in ceneje. Sadjarstvo pa je na slabih nogah. Veliko, veliko premalo sadnega drevja. Z ustanovitvijo kmetijske drevesnice se bo tudi v tem oziru na bolje obrnilo. Tako in jednako nas je gosp. ravnatelj Pirc poučeval celi dve uri ter nas spodbujal k uspešnemu delovanju. Da pa so poslušalci ta poduk odobrvali in pohvalno vzprejeli, to bodi gospodu ravnatelju najlepša zahvala.

Iz Šempetra na predvečer sv. apostolov Cirila in Metoda. [Izvo. dop.] V vzajemnosti je moč! Tega preverili smo se na sv. Petra dan. Novo gasilno društvo tukajšnje priredilo je po neumornem delovanju gospoda nadžupana Križaja in njegovih prvih svetovalcev ljudsko veselico s tombolo. Že mesec dni poprej pripravljalo se je ter storilo vse dnevu primerno. Pri najlepšem vre-

Slovenske in slovanske vesti.

(Ljubljanski župan.) Cesar je volitev gosp. Petra Grassellija županom ljubljanskim potrdil in je novi župan dne 18. t. m. storil slovesno obljubo.

(Slovesna otvoritev električne razsveljave v Škofji Loki) bo dne 5. avgusta t. l. Pri slavnosti bo svirala vojaška godba pespolka št. 27. Odbor je preskrbel posebni vlak, ki se odpelje ob polnoči iz Škofje Loke v Ljubljano.

(Državne podpore.) Za napravo vodovoda v Vrhopolji v postojinskem okraju je dovolilo kmetijsko ministertvo 500 gld.

(Kresov na čast sv. Cirilu in Metodu) se je tudi letos prižgalo prav lepo število po vseh slovenskih pokrajinah. Posebno veliko so jih prižgali na Koroškem, na Spodnjem Štajerskem, v Mariborski okolici in v Istri.

(Nova brzojavna postaja) se je otvorila v Turjaku na Kranjskem.

(Nova ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda) je praznovala minulo nedeljo svojo ustanovitev v Krškem.

(Obrtnih nadaljevalnih šol na Kranjskem) je dozdej skupaj 12, namreč na višji gimnaziji v Novem mestu s slovenskim in na višji realki v Ljubljani z nemškim poučnim jezikom, dalje v Kranji, v Škofji Loki, v Kamniku, v Trziču, v Postojini, v Metliki, v Krškem, v Ribnici in v Št. Vidu nad Ljubljano, vse s slovenskim učnim jezikom in v Kočevji z nemškim učnim jezikom. Pouk traje 7 mesecev in se vrši ob nedeljah, nekatere

menu zbralo se nas je na veseličnem lepo okinčanem prostoru gotovo nad 3 tisoč. Vrle požarne brambe iz Postojine, Zagorja in Otoka prihiteli so k nam. Zares bratsko! Vrh teh društev prihiteli so narodnjaki od blizu in dalje. Napredna Postojina z godbo je bila veličastno zastopana. Vrli Zagorci so bili izredno zastopani. V najlepšem redu vršila se je tombola. Dobitki so se razdelili mej srečne dobitelje. Društveni odbor pa je prešteval dohodke ter se prepričal, da trud, ki ga je z prireditvijo zabavnega dneva imel — ni bil zastonj, kajti blagajna društvena pomnožila se je za precejšnjo svotico. Kakor vsaka nova stvar imelo je tudi naše društvo mnogo ovir od neke strani. Delovalo se je z vsemi štirimi proti veselici. A pogumni, za dobro stvar uneti odbor požarne brambe je z pomočjo slavnega županstva vse ovire premagal ter pokazal, da ima moč v ljudstvu. Sploh se je jelo društveno življenje nekako bolj gibati. Tudi podružnica sv. Cirila in Metoda se nadeja, da pri kegljanji na dobitke doseže dober uspeh. Kmetijska podružnica pa baje nima pokazati posebnih uspehov. A tudi njej privoščimo pravih uspehov, le drži naj se pregovora „v vzajemnosti je moč“; takoj jej prihiti vse „na pomoč!“

delavne dni pa se poučuje v večernih urah. Obisk je obligatoričen za trgovske in obrtne učence. Nadzorstvo ima vlada in je izvršuje po dveh profesorjih državne obrtne šole v Gradci.

(Občinske volitve v Buzetu) so se končale s popolno zmago hrvatske stranke. Italijani se niso upali postaviti kandidate za III. in za II. volilni razred, postavili so jih samo v I. razredu in ž njimi sijajno — propadli.

(Nekaj se pripravlja v Istri.) Pred kratkim se je primorski namestnik Rinaldini mudil na Dunaji, težko da samo radi premembe zraka, nego najbrž tudi v službenih zadevah. Skoro ravno takrat prišla sta istrska italijanska drž. poslanca Bartoli in Rizzi na Dunaj in sta obiskala ministra notranjih del. Dne 10. t. m. so bili pri namestniku Rinaldiniju v Trstu deželni glavlar isterski dr. Campitelli in rečena poslanca Bartoli in Rizzi. To posvetovanje je trajalo dve uri. O hudi vročini se go-spodje toliko časa niso razgovarjali. Ljudje pripovedujejo, da so ta potovanja v zvezi z govorico, da je pričakovati važnih prememb in umirovljenj pri politični upravi v Istri.

(Deželnozborske volitve v Istri.) Šele nekaj tednov je preteklo, odkar sta se oddala dva deželnozborska mandata, — mandat Piranskega mesta in Rovinjske kupčijske zbornice — in že je treba novih volitev. Pri rečenih volitvah sta bila namreč zopet voljena prejšnja poslanca, intransigentni dr. Costantini in njegov

pajdaš dr. Fragiaco, ki sta se bila odpovedala mandatu, ker je vlada prisilila dež. glavarja in italijansko večino k nekam drugačnemu postopanju napram slovanski manjšini, nego je bilo dotlej navadno v dvorani sv. Frančiška. Costantini se je na zopetni izvolitvi takoj zahvalil, ker neče opustiti svojega stališča, Fragiaco pa se je odpovedal iz dosti bolj preprostega razloga. Izmej 400 volilcev Piranskega mesta, kateremu je Fragiaco župan, jih je prišlo k volitvi samo 30, uštevši župana, in kandidat Fragiaco je dobil celih 29 glasov. To je tako krvava ironija, da se je celo trdokožnemu Fragiacomu zdela prehuda in zato se je odpovedal mandatu. Tako bodo isterski Lahoni v kratkem imeli zopet priliko voliti dva poslanca.

(Ustanove.) Deželni odbor kranjski je sklenil ustanoviti več ustanov za učence na oddelku za pletenje košaric, ki se bode ustanovil na Ljubljanski strokovni šoli za lesno obrt. Za nčence iz Kroke in Kamnegorice se bodo ustanovile še posebne ustanove.

(Intronizacija novega zagrebškega nadškofa) prevz. dr. Jurja Posilovića se je vršila dne 7. in 8. julija najslajnejše v hrvatski prestolici. Vse mesto odelo se je v praznično obleko, da dostojno sprejme svojega vrhovnega dušnega pastirja. Na kolodvoru je pozdravil nadškofa župan Mošinjsky, pevsko društva pa so skupno zapela „Liepa naša domovina“, nebrojna množiča naroda pa mu je klicala prisrčni „živio“. Nadškof se je na prelepem pozdravu zahvalil. Mej špalirjem zagrebških društev in meščanstva pomikal se je spreved z novim nadškofom v mesto. Pred stolno cerkvijo je pozdravil nadpastirja vikar Gugler v imenu duhovščine. Novega nadškofa spremljanega od prevz. škofa Strossmayerja in nadškofa dr. Stadlerja, je na vsem sprevedu nebrojni narod srčno pozdravljaj. Po cerkvenih obredih v stolni cerkvi podal se je spreved v nadškofovsko palačo. Zvečer priredili so meščanje, korporacije in društva novemu nadškofu velikansko bakljado in serenado. V nedeljo dne 8. julija vršila se je v stolni cerkvi slovesna intronizacija, kateri so prisostovali razni civilni dostojanstveniki in nebroj pobožnega ljudstva.

(Jesenske domobranske vaje.) Vsled naredbe domobranskega poveljstva v Gradci prično se letošnje jesenske vaje za domobranske pešpolke šte. 3, 4 in 5, t. j. za kranjsko-primorske, štajerske in koroške domobrance, dne 15. avgusta in bodo trajale do 9. septembra. Vsi trije domobranski polki imeli bodo vojaške vaje v ribniškem in kočevskem okraji, ter jih pride pregledat tudi višji domobranski poveljnik nadvojvoda Rainer.

(Slovenske šole v Gorici.) Goriški deželni šolski svet je naročil mestni občini Goriški, da mora začetkom prihodnjega šolskega leta otvoriti slovensko ljudsko šolo. Občinski svet Goriški pa je sklenil pritožiti se zoper na-

redbo deželnega šolskega sveta na naučno ministerstvo. Najbrž bo torej treba čakati še leto dnij na slovenske šole.

(Volilni shodi na Goriškem.) Goriškima državnima poslancema gospodoma dru. Gregorčiču in grofu Coroniniju kakor tudi goriškemu deželnemu poslancu gospodu dru. Rojcu se mora priznati, da so gledé izpolnjevanja svojih dolžnostij mej vsemi slovenskimi poslanci najbolj vestni. Ne rečemo, da drugi poslanci ne store v državnem, oziroma v deželnem zboru, kar jim veleva dolžnost, ali noben poslanec se ne trudi tako, kakor ti trije, poročati volilcem o svojem delovanju. In to je vendar jedna prvih dolžnostij vsakega poslanca. Že zadnjič smo poročali o treh shodih, katere so bili rečeni poslanci priredili. V tem so priredili na treh drugih krajih shode namreč v Kanalu, v Kobaridu in v Bovcu. Volilci so jih povsod sijajno vzprejeli in jim povsod z navdušenjem izrekli priznanje in zahvalo za njih uspešno delovanje.

(Slovensko gospodarsko društvo.) Pod tem zaglavjem prinaša Celovski „Mir“ na prvem mestu zanimiv članek, v katerem povdarja veliko potrebo in korist slovenskega gospodarskega društva, ki naj bi se osnovalo in naj bi bilo v zvezi s kmetijskimi zadrugami. Poslednje bi se lahko osnovale v raznih krajih in bi prav koristno delovale za razpečevanje lokalnih pridelkov, ki bi se zamenjavali proti pridelkom drugih krajev. Tako bi se vendar jedenkrat na slovenskih tleh znebili ošabnih tujih prekupcev in trgovcev, ki, akopram dobro živeti ob žuljih slovenskega naroda, so večinoma naši najzagrizenejši nasprotniki. Stvar je res vredna resnega preudarka in važna ter zasluži, da se ž njo pečajo slovenski rodoljubi, katerim je pri srcu napredek naroda.

(Kdo piše „Štajerskega kmeta“?) Kakor znano, ustanovili so štajerski nemškutarji v slovenskem jeziku pisan pa zoper Slovence delujoč list, ki se imenuje „Štajerski kmet.“ V prvi številki tega novega lista, ki naj bi begal poštene Slovence na spodnjem Štajerskem, je prvi članek po naročilu učitelja Tr. na Mariborski kaznilnici prevel neki kaznjeneec. Torej bodo kaznjenci pisali slovenskim kmetom časnik, s katerim jih mislijo osrečevati Nemci v Mariboru!

(Iz mestnega zbora Tržaškega.) V zadnji seji mestnega zastopa Tržaškega se je mej drugimi stvarmi čital tudi namestniški odlok, s katerim se odbijajo štiri prošnje zasebnikov, da bi sl. vlada prisilila mestno občino, da osnuje slovensko šolo v Trstu. Ko je poročevalec dr. Slovcovich nastopil, da prečita dotični odlok, so ostavili vsi slovenski okoličanski poslanci dvorano, namreč: gg. J. Nabergoj, dr. Sancin, J. Goriup, Vatovec in Dolenc. Galerija je se ve da demonstrativni odhod spremljevala s psikanjem in žvižganjem, kakorsnega smo že vajeni pri tej fakinaži.

Razne vesti.

(Nov mrčes) Se je prikazal v novomeškem okraju v nekaterih vaseh občine Brusnice, ki uničuje žitna in ječmenova polja. Mrčes, ki je bil doslej v teh krajih nepoznan, je podoben uši in se nahaja v peščenih tleh. Oglođa korenine bilk, ki se vsled tega posuše. Mnogo žita se je moralo pokositi, da se vsaj slama reši. Dotični posestniki imajo doslej že nad 2000 gl. škode.

(Slovensko planinsko društvo) otvorilo je slovesnim načinom dne 15. t. m. prvo slovensko planinsko kočjo na Črni prsti nad Bohinjem. V predvečer zažgal se je pri koči kres in umetni ogenj, zjutraj na vse zgodaj je bil odhod na vrh Črne prsti, ob 9. uri dopoldne vršila se je slovesna otvoritev kočje.

(Strela) je ubila v Trnju na Pivki čvrstega fanta J. Vodopivca dne 8. julija t. l. Vedril je v družbi še treh drugih pod streškom neke hiše. Kar je udarila strela v to hišo, druge je le omamila, Vodopivca pa ubila, katerega v kljub nagli pomoči ni bilo moč več oživeti.

(Trebanjski požigalec), ki je lani toliko požarov provzročil, se je menda v proslavo obletnice svojega anarhističnega delovanja zopet oglasil. Po noči od 9. na 10. julija je zažgal neko župnikovo gospodarsko poslopje in pristavo Kuckenberga. Župnikovo šupo so ljudje pogasili, pristava pa je do tal pogorela in poginilo je tudi trinajstero mlade goveje živine. Ljubljanska policija je pač prišla nekega šestnajstletnega postopača Jožefa Kovačiča, na katerega leti sum, da je požigalec, a če ima za ta sum kaj dokazil, se ne ve.

(Nesreča.) Grozna nesreča pripetila se je 2. julija dopoldne o polu 11. uri v bližini Save: Zemljak, po domače Topolè iz Kózice, prodal je bil v Zagorje 36 mernikov pšenice in jeden tovor čresla. Da odvede prodano blago kupcu, naprosi Antona Renka, po domače Podžamskega, 38letnega oženjenega posestnika iz Renk, da mu prepusti, svoj čoln v to svrhu. Pogodili so se, da bode Renko krmaril, a sina Topoletova, kojih jeden se je bil stoprav vrnil od vojakov domov, a drugi bil letos potrjen, mu bosta pomagala. Čoln je bil za imenovano blago dosta premajhen, poleg tega še slab. To pa nikakor ni motilo naših treh neprevidnikov, da ne bi ga bili naložili do vrha z vsem blagom, tako da je bil jedva štiri prste nad vodo. Sava je pri Renkah precej globoka; deloma so tam hudi vrtinci, deloma je tam silen tok in mnogo malih slapov. — Odrinili so, a prišli niso niti jeden hektometer daleč, ko zajame čoln vode. Nezgodniki so ostali notri ter jeli pluti vodo iz njega. Mahom pa se preobrne čoln — vse tri brodnike z blagom vred zagrnejo mokri valovi. Dočim je jeden Topoletovih! pogreznil se takoj, prikazal se je brat mu in Renko še nad površjem. Zadnje imenovani plaval je celih 16 hektometrov daleč po sredi Save ter kričal po pomoči, toda zaman — ni je bilo. Dočim se je ta nezgoda vršila na desnem Savinem bregu, stalo je nekaj ljudij na nasprotni strani in — gledalo. Nihče ni imel srca, da pohiti nesrečnežem na pomoč. Renko bi se bil skoro otel. Bil je jedva še tri metre od kraja — toda zašel je v hud vrtinec in drugi Topoletovi, nevesč plavanju, držal se ga je za nogo — pogreznila sta se oba.

(Zaradi razžaljenja cesarja) je bil v Trstu obsojen v 2 mesečno ječo 14letni Herkul Ercolessi. Ercolessi je učenec 7 razreda ljudske šole. Ker je Ercolessi italijansk podložnik, je državni pravdnik predlagal, da bi ga iztirali iz Avstrije, kar pa sodišče ni sklenilo.

(Nesreča na morji.) Nadvojvoda Ludovik Salvator se je te dni peljal iz Majorke, kjer navadno stanuje, na ladiji Nixe v Algier. Nadvojvoda je sam zapovedoval

ladiji. Ladija je pa zašla mej dve skali in obtičala. Nadvojvoda in mornarji so se srečno rešili na suho. Ladijo bode težko spraviti dalje. Krivo nesreči je pa, da je kapitan imel svetilni stolp na nosu Caxine za algierskega.

(Mlada, ali poučljiva.) V Zagrebu sta se te dni imeli zagovarjati pred sodiščem 25letna Marija Augustin in njena 10letna sestra. Nekemu prodajalničarju je bilo ukradenih 28 metrov blaga, in kmalu je zapazil, da ima Marija Augustin iz tega blaga obleko. Prijeli so jo in je priznala, da jej je prinesla blago njena sestra Anka, ali ne ve, kje ga je dobila. Pri sodišču je pa Anka izpovedala, da sta s sestro videli blago pred prodajalnico in ji je sestra rekla, naj ga ukrade. To je tudi storila. Marija Augustin je bila obsojena v tritedenski zapor. Ano bode kaznoval magistrat.

(Velik požar v Bečkereku.) Te dni je v Bečkereku na Ogerskem se vnela zaloga lesa. Veter je ogenj zanesel na drugi breg vode in zgorela je cela vrsta hiš. Gasilci so se zaman trudili, da bi ogenj ustavili.

(Trojni umor in samomor.) V Kumrovcih na Moravskem je soproga železniškega služabnika Karolina Matevšek po noči, ko je bil mož v službi, dva svoja otroka in jednega otroka svoje sestre z nožem zaklala, potem se pa v kuhinji obesila. Povod temu je bilo pomanjkanje.

(Štrajk v Ameriki.) Skoro neverojetna se zde kacemu Evropecu poročila, ki prihajajo o štrajkih v Ameriki. Začeli so štrajkati po ameriških železnicah delavci in nekateri uradniki. Tukaj pa moramo omeniti, da v Ameriki ni tako določena meja mej uradnikom in delavcem, kakor pri nas, bodi si glede na plačo, bodi si glede na društveno stopinjo. Tudi se vedno dogajajo slučajji, da sposobni delavci postajajo uradniki, pa tudi ni v Ameriki niti kaj redkega niti kaj sramotnega, ako uradnik, ki zgubi svojo službo, zopet pojde za delavca. Zato pa je lažje mogoče, da v Ameriki uradnik in delavec vzajemno postopata. Štrajk se je razširil zlasti po zapadnih državah. Štrajkovci požigajo vagonne in železniške magacine, ropajo, razdirajo železniške mostove. Na dveh tretjinah ameriških železnic je ustavljen vsak promet. Tako so v Blue-Islandu požgali 12 vagonov, v Blomingtonu so ustavili 14 vlakov. Na Atlantski pacifiški železnici uničeni so vsi mostovi. Povod temu štrajku je to, da so Pullmanove tovarne za vagonne ponižale plačo delavcem. Te tovarne izdelujejo spalne vagonne za vse Zjedinjene države. Neposredno se to ne tiče sicer drugih delavcev, ali vsi železniški delavci so se izrekli solidarne z njimi in začeli štrajk, da tako prisilijo železniške družbe, da vplivajo na Pullmanovo tovarno. Ravnatelji železnic pa nečejo se udati delavcem in so hoteli najeti druge delavce, kar je dalo povod izgredom. V Čikago požgali so tudi večino poslopij bivše svetovne razstave in več družih hiš. Jedni sami železnici so že prve dni napravili blizu 1 1/2 milijon dolarjev škode. Ker delavci ne puste prihajati v Čikago nobenega vlaka, je v mestu nastala že silna draginja. Pomanjkovati je jelo premoga in so vsled tega skoro vse tovarne morale ustaviti delo, kar je nevarnost le povejšalo. Že 6. t. m. začela so se nasilstva v mestu, požigali so vlake, pretrgali električno luč, bili boje s policijo, ki jih je šest ubila in več ranila. Zvečer je hotel vlak odpeljati proti Ohiju, ali so ga ljudje napali in zdrobili. V boju so bili štirje mrtvi in več ranjenih. Dne 7. t. m. so poskusili odpraviti vlak iz Čikaga. Na kolodvoru se je sešlo vse polno policije in vojakov. Razdraženi delavci so pa prišli s koli in drugimi stvarmi oboroženi iz mesta, pali po vojaki in policiji.

Vojaki so jeli streljati in štiri osebe ubili, še več pa težko poškodovali. To je pa bilo, kakor bi smole vliil na žerjavico. Vedno večje množice so se valile na vojake, ki so bili naposled prisiljeni umakniti se v mesto. V tem so pa ljudje razbili več vlak. Drugi dan so pa požgali nad 2000 vagonov in železniška skladišča. Napali so vlak, na katerem je bilo vse polno policistov. Policisti so streljali in 12 osebrnili, 4 ubili. Skoro nič bolje nego v Čikagu ni v Hammondu. Dne 8. je v tem mestu bil boj z vojaki. Štiri osebe so bile mrtve, 12 pa ranjenih. Ljudje so zrušili brzojavni urad, vrgli več vlakov s tiru, več železniških služabnikov poškodovali. Indijanski guverner poslal je vojakov v podkrepjenje po pensilvanjski železnici. Veliko razburjenje je bilo v Spohanu, kjer so tudi razrušili železnico. Popolna ustaja je tudi v Kaliforniji, kjer se 9 desetih ljudij poteguje za štrajkovce. O Sakramentu niso hoteli vojaki na štrajkovce streljati. Bratili so se z njimi in jim celo oddajali streljivo in orožje. Velik strah je bil v San Francisku, kjer je vlada dala celo vojne ladije pripraviti. Tako hude borbe mej delavci in delodajalci še ni bilo. V nedeljo se je v Čikagu sklenil občen štrajk. Štrajkati začeli so tudi peki, mesarji, zidarji, tesarji, ključarji, sploh z jedno besedo vse kar dela. Štrajkovci simpatizujejo vse nižje prebivalstvo. Vlada pa podpira podjetnike. V devetih državah je dala razglasiti obsedno stanje. Nekoliko je to precej pomagalo. Nekatera delavska društva so se pa na poziv predsednika republike razšla. Druga se pa napravljajo na upor. Posebna razburjenost je zadnje dni zavlada v Illinoiskih rudnikih in premogovnikih, kar tudi že vladi beli glavo. Težko boe hitro napraviti red.

(Volkovi na Francoskem.) Lani so na Francoskem ubili 327 volkov, za kar je država plačala 25.580 fran-

kov nagrade. Največ so jih ubili v departementu Dordogne 63 potem Charente 59, Haute-Vinne 44, Maas 41, Vienne 14, Marne 14 itd. V 59 departementih že od 1892. leta niso opazili nobenega volka. Nagrad za pobite volkove se je od 1882 do konca 1893. l. izplačalo 543.790 frankov.

(Slavnostni vzprejem) roparskega glavarja. V Sassariju na Sardiniji so z veliko slavnostjo vzprejeli nekega roparskega glavarja, ki se je po 25letni ječi vračal v svojo rojstno vas. Na bližnjo postajo se je peljalo več vaščanov, da so ga v slavnostnem sprevodu spremili v vas. Več sto ljudij se je v vasi zbralo, da ga pozdravijo. Prve dni so neprestano prihajali obiskovati roparskega glavarja. Oblastvo je za vse to dobro vedelo, pa ni ničesar storilo, da bi preprečilo to proslavljanje.

(Grozen dvoboj) se je vršil v nekem kraju angleške Indije. Kapitan Philipps in poročnik Shepherd sta se bila sprla in se zjediniila na dvoboj. V neko povsem temno dvorano se je prinesla velika strupena kača in tam izpustila. Uro potem sta rečena nasprotnika, vsak z druge strani vstopila v dvorano. Kače ni nihče videl, ker je vladala v dvorani neprodurna tema. Pri vsakem koraku sta bila v smrtni nevarnosti. Stala sta zategadelj nepremično, čakaje, koga izmej njiju piči kača. Deset minut je trajal ta strah pred smrtjo. Hkrati se je čul bolesten vzklík. Kača je bila pičila poročnika Shepherd. Kapitan Philipps, skoro blazen strahu, je bežal iz dvorane. Prihiteli so častniki in vojaki ter ubili kačo. Shepherdu pa ni bilo pomoči. Več ur ga je zvijal krč, potem je umrl. Kapitanu Philippsu in Shepherdu so v desetih minutah, ko sta bila v dvorani, lasje popolnoma osiveli. Kapitan pride pred vojno sodišče.

Poučne stvari.

Škröpimo zoper peronosporo!

Peronospora se prikazuje tudi v naših krajih zmirrom z večjo silo in zato nam je treba gledati na njo in storiti kar nam je mogoče, da odpravimo njeno škodo. Ni pa druge pomoči zoper peronosporo, kakor škropljenje z apnenim in bakrenim vitrijolom ali galico.

Kaj pa je peronospora ali krajše rja na trsji? Peronospora je zeliščna zajednica in take, kakor se nahaja na trsji, ne najde človek iz lahka na drugem zelišču. Razširja se po svojem semenu, in sicer po resih, katere raznese veter in dež na zeleno listje trsja. Te resi ostanejo na vrhu lista in ako je vreme ugodno, začno kaliti in sicer prav hitro, če je vreme toplo in vlažno. Prvo znamenje te bolezni prikaže se že početkoma meseca julija: na spodnji strani lista vidi se neko belo glivje in od todi se hitro razširja na druge liste in vsled tega se začno listi sušiti in čez nekaj časa odpadejo.

Vsled tega so vinogradi že v prvi polovici meseca avgusta vsi goli, trsje je brez listja, posebno ako je vreme toplo in vlažno. Kaki da so nasledki, lahko vsak ugane. Kar so pri nas pljuča, to je listje pri trsu. Trs in grozdje ne raste več, ampak ostane, kakor je bilo in tako grozdje ne da vina, vsaj takega ne, da bi bilo za kako rabo.

Zoper peronosporo pa imamo pomoč, gotovo pomoč, katera več izda, kakor vsaka druga zoper trsno uš. Ta pomoč pa je bakreni vitrijol, treba je samo, da se ta

roba ne razpusti v vodi prehitro, pridati ji je kake druge reči in sicer apna ali pa amonijaka. Najbolje je, ako se napravi tako-le: 100 litrov vode naj dobi dva kilograma bakrenega vitrijola in dva kg. ugašenega apna. Oboje pa mora biti čisto in mora se torej bakreni vitrijol razpustiti v žakeljčku, ki se obesi lahko na vrhu posode: pa tudi apno je ngasiti posebej in še le kadar teče čisto, kakor mleko, naj se vlije v posodo, v kateri se razpušča vitrijol.

Taka zmes, čista, brez grudic ali kamenčkov, je za škropljenje ravno pripravna. Kako se pa škropi? Škropljenje pač ni pretežko. Se ve, da je treba za to škropljenje, katerih je sedaj že več na prodaj. V vinorejski šoli v Mariboru hvalijo za tako nekega Allweiserja, treba je za to najmanj vode, ker škropi tanko in se ravna z njo prav lahko. Podobo ima navadne brente in ima cev, na katere konci je plehi, ki ima veliko drobnih luknjic, katere si človek napravi lahko večje ali manjše s tem, da porine petelinček ali naprej ali nazaj. Na zunanji strani je meh, s katerim ženeš lahko vodo v cev, kadar jo v njem zmanjka.

Kadar hočeš škropiti, vzemi brento na rame, v desnico cev, v levico pa meh. Potem se gre od trsa do trsa ter škropi zunanjo stran listja, ne pa znotranje, čeprav je na znotrajni strani videti ono glivje. Peronospora, nje resi stojé namreč na zgornji strani lista

in kar se vidi na spodnji strani, to je že nasledek ali korenine onih resij.

Vsled tega pa kaže, da začnemo s škropljenjem tako rano — dokler se še one resi niso zarile v list, tedaj dokler še niso vskalile.

Kedaj se naj škropi? Najmanj dvakrat in sicer prvokrat malo prej ali pa, če to ni bilo mogoče, malo po cvetenju grozdja; drugokrat pa prve dni avgusta ali zadnje dni julija. Dobro je, če se škropi v času, ko je listje rosno, toda ne moko, tedaj po jutrih in po večerih. O vročih, suhih dnevih ne kaže škropiti, vsaj ne od 9. do 4. ure dneva. Ako pa je oblačno, škropi se brez vse škode skozi celi dan. Pri tem se ne sme varčevati z vodo, ampak vse listje in vseh trsov je treba poškopiti tako, da je prav mokro in torej more človek, ki škropi, paziti na to, da ne spregleda trsa ali listja in kadar škropi drugokrat, v avgustu, naj škropi tudi tisto listje, ki je od časa prvega škropljenja prirastlo. Kdor ima trsje v vrstah, njemu služi to posebno dobro. Jedenkrat škropi v dve vrsti, na desno in levo, navzgor gredoč, drugokrat pa, ko gre navzdol, tudi dve vrsti.

Kar se tiče tega, kako se naj škropi, mora se reči, da ne premalo. Ako se ne poškopiti izdatno in ves list, pomaga se le malo in torej je v tem bolje več, kakor premalo, vendar pa ni treba, da se stori preveč in je tedaj najbolje, da vzame pameten človek, najbolje domač, škropilnico v roke. Tekočino prinaša mu lahko tudi ženska. Vsled tega naj vzame gospodar sam delo v roke in tako ne bode potrate, ne pri vodi, ne pri denarju. Sicer pa se ni zanesti lahko na koga, zlasti ne na plačane delavce ali na zlovoljne viničarje. Gospoda računaj za jeden oral vsega skupaj 6 gld. 42 kr. pri vsacem škropljenju.

Ako pa ima gospodar delo v rokah ali ga vsaj nadzoruje, ne bode mu stroškov lahko čez polovico onega denarja. Stroškov se torej nikakor ni bati, korist škropljenja pa je očitna. Škropilnica dela v tem sicer zapreko, toda če si seže več sosedov pri njej v roke in si jo kupijo skupaj, ter ravnajo prav, po krščanski, razdeli se denar za njo tako, da ga ne bode nikomur preveč.

Loterijske srečke.

Brno, dné 18. julija:	60,	1,	17,	7,	74.
Dunaj, dné 14. julija:	58,	69,	39,	26,	20.
Gradec, dné 14. julija:	24,	74,	14,	13,	68.
Praga, dné 11. julija:	37,	49,	54,	28,	35.
Trst, dné 7. julija:	11,	31,	69,	59,	33.
Line, dné 7. julija:	6,	25,	50,	59,	24.

Tržne cene v Ljubljani

dne 18. julija t. l.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	7	—	Špeh povojen, kgr.	—	64
Rež,	5	—	Surovo maslo,	—	72
Ječmen,	5	—	Jajce, jedno	—	02
Oves,	6	50	Mleko, liter	—	10
Ajda,	7	—	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso,	5	—	Telečje	—	58
Koruz,	5	90	Svinjsko	—	64
Krompir,	1	80	Kostrunovo	—	38
Leča,	12	—	Pišanec	—	35
Grah,	12	—	Golob	—	16
Fizol,	8	—	Seno, 100 kilo	—	160
Maslo, kgr.	—	82	Slama,	—	178
Mast,	—	68	Drva, trda, 4 metr.	—	620
Špeh frišen	—	58	„ mehka, 4	—	480

Dva gospoda

se vzprejmeta v popolno oskrbovanje v jedni sobi pri I. Brillu v Kendovej hiši II. nadstr. v Ljubljani.

V vsakej fari in krajni občini postavlja se razumna spoštovana in denarno zanesljiva oseba kot

zaupni mož

z dobrim postranskim zaslužkom. — Pismeno naj se pozveduje pod „201.191“, Gradec, poste restante. (5—11)

Advokat

DR. Danilo Majaron

otvoril je

svojo pisarno

v Ljubljani

(16—2)

na Križevniškem trgu šte. 7

(nasproti cerkvi „Križanke“).

Uradne ure navadne.

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni ako se naroča po pošti.

Ubald pl. Trnkóczy

lekar zraven rotovža
v Ljubljani

priporoča:

Za želodec:
Marijinoeljske kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld. 3 tuct. 4 gld. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri zabasanji, skaženem želodci. — Škatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 škatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Planinski zeliščni ali prsni sirop za odraslene in otroke; raztvarja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Za trganje:

Protinski ovet (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.

Vsa ta naštetá in vsa druga zdravilna sredstva se dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razposiljajo.

(14—5)

Fran Detter

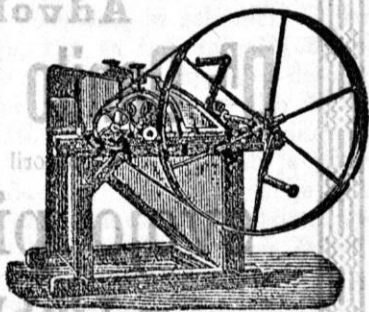
Ljubljana, Stari trg št. 1

priporoča svojo zalogo

kmetijskih in poljedelskih strojev

kakor: **mlatilnice, vitle, slamo-
reznice, stiskalnice** itd.

P. n. naročniki smejo se zaupno name obrniti, ker imam že 20 let na tukajšnjem mestu svojo zalogo in je bil še vsak popolnoma zadovoljen, kdor je pri meni kaj kupoval. (693—2)

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13 (3—12)

priporočam slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini svojo bogato zalogo

lestencev, oljnatih podob, zrcal,

kakor tudi vse v njegovo stroko spadajoče predmete na pr. stekleno, porcelanasto belo in rujavo prsteno blago, raznovrstne svetilnice viseče in stoječe,

Hermanove bliskovne svetilnice in prave kroglaste cilindre „Patent Marian“, katere imam samo jaz v zalogi za Kranjsko.

Prevezam tudi vsa steklarska dela pri stavbah ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

Neobhodno potrebna za vsako gospodinjstvo je

Kathreiner-jeva Kneipp-ova sladna kava

z ukusom bobove kave.

Ta kava ima zase nedoseženo prednost, da se zamore odreči kvarnemu uživanju nemešane ali z surogati mešane bobove kave in da je moč prirrediti mnogo **sladnejšo, poleg tega zdravejšo in tečnejšo kavo.** — **Neprekošana kot primesek k navadni bobovi kavi.** (38—17)

Priporoča se zlasti za gospé otroke in bolnike.

Osobito se je čuvati slabih posnemovanj.

Dobiva se povsod

1/2 kile po 25 kr.

Seb. Kneipp

Visitnice in **kuverte s firmo**
priporoča **„Narodna Tiskarna“**.

Odlikovan v Trstu 1882. Srebrna svetinja.

Tovarna peči in glinastih izdelkov

Avgust Drelse

Ljubljana (Kranjsko).

Vsakovrstne peči po najnovejši konstrukciji, bele in barvane od najboljšega blaga, elegantne in cene.

Cevi za dimnike natik z vetrovim ravnalcem. (2—13)

Okraski pri stavbah, nakit pri cerkvenih stropih in okrajkih, neprežigljava opeka in vse v glinarsko obrt spadajoče stvari.